

Pensioenverdeling bij Scheiding

Bij een scheiding moet je veel financiële zaken regelen, zoals ook het pensioen. Maar hoe vindt de verdeling plaats, wat zijn de mogelijkheden?

Per 1 juli 2022 vindt er een wetswijziging plaats, maar wat gaat er veranderen vanaf 2022 en kun je hier al op inspelen? In deze white paper gaan we dieper op deze vragen in.

Dit document is samengesteld door Frans Bekker, erkend pensioendeskundige en Leonard Faber, MfN geregistreerd mediator.

Hoofdstuk 1

Scheidingen vóór 1 juli 2022

Voor scheidingen aangevraagd vóór 1 juli 2022 is de huidige Wet Verevening van Pensioenrechten bij Scheiding (WPVS) van toepassing. Hierin is geregeld dat bij een scheiding de ene partner recht heeft op de helft van het ouderdomspensioen van de andere partner, dat tijdens het huwelijk is opgebouwd. Hier mag alleen in onderling overleg en onder bepaalde voorwaarden worden afgeweken.

Daarnaast is ook de Pensioenwet (PW) van toepassing waarin de aanspraak op partnerpensioen na scheiding is geregeld.

Pensioenuitkering bij overlijden van ex-partner

Bijzonder partnerpensioen (BPP) voorziet in een uitkering bij overlijden van uw ex-partner. Het BPP bij scheiding is onder de huidige wet gelijk aan het partnerpensioen dat is opgebouwd tot aan de scheidingsdatum.

LET OP: Is het *partnerpensioen gedekt op risicobasis*? In dat geval is er geen BPP opgebouwd tot aan de scheidingsdatum en kan hierop dus geen aanspraak worden gemaakt na de scheiding. Het is dus zaak om goed na te gaan of er BPP is na de scheiding en zo ja, hoeveel!

U kunt in het pensioenoverzicht nakijken of er sprake is van opgebouwd partnerpensioen of dat partnerpensioen op risicobasis is verzekerd.

De wet voorziet in de mogelijkheid om van het wettelijk bepaalde af te wijken of af te zien van BPP.

50/50 verdeling ouderdomspensioen

Kort samengevat komt de huidige wettelijke regeling erop neer dat beide partners over en weer recht hebben op 50% van elkaars, tijdens het huwelijk, opgebouwde rechten op ouderdomspensioen.

Met andere woorden, de vereveningsplichtige partner is verplicht tot verevening van de helft van zijn - tijdens het huwelijk opgebouwde - ouderdomspensioen, ten behoeve van de andere partner - de vereveningsgerechtigde.

Let op: Als partners beiden ouderdomspensioen tijdens het huwelijk hebben opgebouwd, zijn zij over en weer elkaars vereveningsgerechtigde.

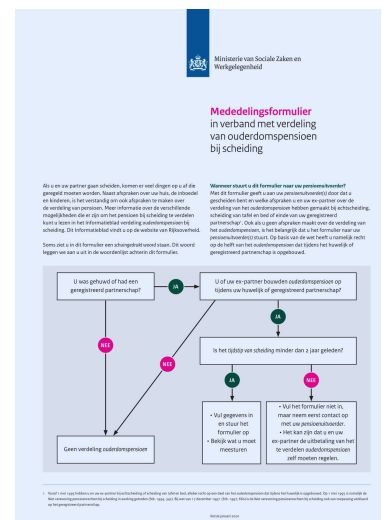
RECHTSTREEKS RECHT TOT UITBETALING

De Rijksoverheid heeft een standaardformulier ontwikkeld "meldingsformulier in verband met verdeling van ouderdomspensioen bij scheiding". Hiermee kunt u de pensioenuitvoerder melden dat u bent gescheiden of dat uw geregistreerd partnerschap is beëindigd en dat u wilt dat het ouderdomspensioen wordt verdeeld.

Het is wel van belang dat dit formulier binnen twee jaar na het tijdstip van de scheiding ingevuld en verstuurd wordt naar de pensioenuitvoerder van de vereveningsplichtige. Alleen dan betaalt de pensioenuitvoerder het verdeelde ouderdomspensioen vanaf pensioeningangsdatum aan beide ex-partners uit.

Wanneer het formulier te laat of helemaal niet wordt ingestuurd, kan het zijn dat jullie vanaf de ingangsdatum van het pensioen zelf de uitbetaling van het verevende ouderdomspensioen moeten regelen.

De mediator zal deze formulieren, voor zover mogelijk, voor je invullen zodat je deze na bekend worden van de echtscheidingsdatum zelf kan insturen.

VEELGESTELDE VRAGEN BIJ 50/50 VERDELING

Vraag 1: Wordt de verevende aanspraak op ouderdomspensioen rechtstreeks aan de vereveningsgerechtigde uitbetaald?

Antwoord 1: Nee dit gebeurt alleen op de uitdrukkelijke voorwaarde dat het daartoe betreffende formulier ingevulden ondertekend, binnen 2 jaar nadat de scheiding is ingeschreven, door de pensioenuitvoerder is ontvangen.

Vraag 2: Het formulier is niet (op tijd) naar de uitvoerder gestuurd. Wat nu?

Antwoord 2: Het recht op het verevende deel blijft over en weer bestaan. Alleen zullen de partners nu bij pensionering van de ander bij elkaar moeten aankloppen. Voor de vereveningsplichtige is de betaling aan de ander dan aftrekbaar en voor de vereveningsgerechtigde is het ontvangen bedrag belast.

NADELEN VAN DE STANDAARD 50/50 VERDELING LEEFTIJDVERSCHIL

Tussen de meeste partners zit wel een aantal jaar leeftijdsverschil. Dit pakt voor de oudste van de partners bij de standaard verevening nadelig uit.

Immers, de oudste moet op het ouderdomspensioen van de jongste - dat aan hem als vereveningsgerechtigde toekomt- wachten totdat de jongste partner de pensioengerechtigde leeftijd bereikt.

Daarnaast kan de jongste de pensioendatum met maximaal 5 jaar na de AOW-datum uitstellen.

De jongste daarentegen ontvangt vanaf de pensioendatum van de oudste wel het vereveningsdeel ten laste van de oudste.

Conclusie:

Leeftijdsverschil leidt tot een aanzienlijk tijdelijk pensioen tekort voor de oudstepartner.

"Leeftijdsverschil kan tot een aanzienlijk tijdelijk pensioen tekort voor de oudste partner leiden."

Afwijken van de 50/50 standaard regeling

De standaard regeling leidt niet in alle gevallen tot de meest ideale oplossing. Om deze nadelen van de standaard regeling zoveel mogelijk weg te nemen, heeft de wetgever het mogelijk gemaakt om op volgende punten van de standaardregeling af te wijken. Je kunt in afwijking van de standaard regeling:

1. kiezen voor een andere percentuele verdeling i.p.v. 50/50;
2. kiezen voor conversie
3. kiezen voor een andere periode dan de huwelijksperiode;
4. afzien van de wettelijke pensioenverevening;

In een voorbeeld verduidelijken we de bovenstaande mogelijkheden.

Voorbeeld

Jochem is 43 jaar en zijn partner Elien is 38 jaar. Jochem heeft tijdens het huwelijk € 6.700,00 pensioen per jaar opgebouwd. Elien heeft tijdens het huwelijk € 3.200,00 pensioen opgebouwd.

De pensioendatum van Jochem is 1 januari 2046 en die van Elien 1 januari 2051. Elien heeft als vereveningsgerechtigde aanspraak op € 3.350,00 en Jochem heeft als vereveningsgerechtigde aanspraak op € 1.600,00. Na verdeling hebben beiden een aanspraak van
 $€ 3.350,00 + € 1.600,00 = € 4.950.$

Jochem moet echter wachten totdat Elien de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt. Jochem heeft derhalve een pensioen tekort van € 1.600,00 per jaar en over een periode van 5 jaar in totaal € 8.000,00.

Hoe kan het tekort voor de oudste voorkomen worden?

Er zijn twee mogelijkheden voor Jochem om bovenstaand tekort te voorkomen.

Jochem en Elien kunnen kiezen voor:

- een ander percentage dan 50/50
- of voor conversie

Kiezen voor een afwijkende percentages en afzien van verevening

Om te voorkomen dat Jochem moet wachten op zijn vereveningsdeel van € 1.600,00 kan er voor een afwijkend percentage gekozen worden.

Dit afwijkende percentage komt neer op de verevening van het verschil tussen de opbouw tijdens het huwelijk in dit geval € 6.700 – € 3.200 = € 3.500,00. Elien heeft in dat geval recht op 50% x 3.500,00 = € 1.750,00 i.p.v. € 3.350,00. Het vereveningspercentage over het pensioen van Elien is in dit geval 0%. Het vereveningspercentage over het pensioen van Jochem bedraagt $1.750 / 6.700 \times 100\% = 26\%$.

Jochem ziet af van pensioenverevening van het pensioen van Elien en Elien heeft aanspraak op 26% van het tijdens het huwelijk opgebouwde pensioen van Jochem.

Na verdeling ontvangen beiden nog altijd € 4.950,00 van de tijdens het huwelijk opgebouwde pensioenen, nu echter zonder dat Jochem in de eerste 5 jaar tekort komt.

Nadeel afwijkend percentage

Elien blijft afhankelijk van de keuzes van Jochem. Jochem kan bijvoorbeeld besluiten om 5 jaar eerder met pensioen te gaan.

Wettelijk gezien mag hij zelfs 10 jaar eerder met pensioen gaan. Dit leidt uiteraard tot een aanzienlijk lager pensioen, omdat het pensioen (veel) langer uitgekeerd moet worden. Elien heeft daarin geen keuze. Haar pensioen daalt met een gelijk percentage, naar mate Jochem eerder met pensioen gaat.

Conversie

Een andere mogelijkheid is om te kiezen voor conversie. Dit houdt in dat de waarde van het te verevenen pensioen, vermeerderd met de waarde van het bijzonder nabestaanden pensioen (BPP) wordt omgezet in een zelfstandige aanspraak op pensioen.

De vereveningsgerechtigde krijgt daarmee een eigen, zelfstandig pensioen, dat los staat van het pensioneren of overlijden van de ander. Deze wordt uitgekeerd wanneer conversiegerechtigde de pensioenleeftijd bereikt. Het pensioenfonds regelt alle pensioenzaken rechtstreeks met de conversie gerechtigde. Groot voordeel hiervan is, dat partijen niet meer afhankelijk zijn van elkaars pensioendatum of keuzes bij pensionering.

Voor conversie is toestemming van het pensioenfonds nodig. Daarnaast moet de afspraak tot conversie in een echtscheidingsconvenant zijn opgenomen en moet dit door beide partners worden aangevraagd op het daarvoor bestemde formulier.

Conversie is alleen mogelijk als beide (ex)partners hiermee instemmen. Als een van beide partners hier niets voor voelt, zal de standaardverdeling van toepassing zijn.

Nadeel van conversie

Bij verevening krijgt de vereveningsplichtige bij overlijden van de ex-partner het deel wat eerst aan de partner toekwam, zelf weer uitgekeerd. Met andere woorden het pensioen groeit na overlijden van de ex-partner weer.

In het geval van conversie is dit niet het geval. Verzekeraars geven de conversie plichtige daarvoor doorgaans een compensatie in de vorm van een hoger pensioen bij aanvang. Bedrijfs- en beroepspensioenfondsen, doen dit in de regel niet.

Afwijkende periode voor opbouw kiezen

Wanneer een stel voorafgaand aan het huwelijk eerst een periode heeft samengewoond en daarna in het huwelijk is getreden, is het de vraag of het redelijk is om alleen de huwelijksperiode in aanmerking te nemen.

Deze vraag of afweging kan zich bijvoorbeeld voordoen wanneer er tijdens het samenwonen reeds kinderen geboren zijn en een van beiden na gezamenlijk overleg in hoofdzaak de zorg over de kinderen voor zijn rekening genomen heeft en deze daardoor minder pensioen heeft kunnen opbouwen.

Afzien van verevening

Je kunt samen ook helemaal afzien van de verdeling van pensioen bij scheiding. Dit doe je bijvoorbeeld als beiden op zelfstandige basis in hun oudedagsvoorziening kunnen voorzien.

Let op! Afhankelijk van de situatie, kan de fiscus in het afzien van pensioenverdeling een schenking zien.

"Afhankelijk van de situatie, kan de fiscus in het afzien van pensioenverdeling een schenking zien."

Hoofdstuk 2

Scheidingen vanaf
1 juli 2022

Naar verwacht treedt op 1 juli 2022 de Wet pensioenverdeling bij scheiding (Wps) in werking. Belangrijkste wijziging daarbij is, dat vanaf dat moment conversie het uitgangspunt voor de pensioenverdeling wordt.

De mogelijkheid om te kiezen voor verevening blijft dan nog wel aanwezig, maar het recht op rechtstreekse betaling vervalt. Bij verevening, na de invoering van de WPS, zijn de partners op elkaar aangewezen.

"Vanaf 1 juli 2022 wordt conversie het uitgangspunt voor de pensioenverdeling"

Nu al inspelen op de wijziging is verstandig

Conversie is dan weliswaar nu nog niet de standaard, maar het is uiteraard mogelijk en in veel situaties zelfs raadzaam om daarop nu al in te spelen.

Immers, door nu te kiezen voor conversie ben je niet meer afhankelijk van de leeftijd, of keuzes van de ex-partner. Niet alleen de leeftijd, maar juist ook de keuzes bij pensionering van de partner kunnen straks voor onaangename verrassingen zorgen. Nu is het nog zo dat de uitvoerder niet hoeft mee te werken aan conversie. De meeste uitvoerders doen dit echter al wel.

Keuze bij conversie

Ook bij conversie kan er qua percentage afgeweken worden en een andere periode voor de verdeling gekozen worden. De pensioenverdeling blijft ook bij conversie maatwerk om zo onaangename verrassingen te voorkomen. Afzien van conversie blijft ook mogelijk.

Optimalisatie van conversie

Ook bij conversie blijft het in de meeste gevallen raadzaam om slechts het verschil in opbouw voor conversie in aanmerking te nemen.

Het verschil in leeftijd leidt ook bij conversie in veel gevallen tot ongewenste gevolgen. Zo is een pensioen van € 1.000 opgebouwd tijdens het huwelijk door de jongste gelijk een aanspraak op € 500 van de oudste omdat deze bijvoorbeeld 6 jaar ouder is en het pensioen 6 jaar eerder tot uitkering komt. Door uitsluitend het verschil in opbouw in de conversie te betrekken wordt de wijziging in omvang van aanspraken, door het leeftijdsverschil, zoveel mogelijk verkleind, of weggenomen.

Bijzonder Partnerpensioen na wetswijziging

Het bijzonder partnerpensioen (BPP) bedraagt, na de invoering van de nieuwewet per 1 juli 2022, de helft van het tijdens het huwelijk opgebouwde partnerpensioen.

Bij conversie wordt de waarde van het BPP boven op de waarde van het te verdelen ouderdomspensioen omgezet in een zelfstandige aanspraak voor de conversiegerechtigde. De aanspraak op BPP vervalt dus.

Dat kan zeker in het geval van jonge kinderen een probleem zijn. Het BPP buiten de conversie laten is straks een optie waarvan de tot conversie gerechtigde gebruik kan maken. Op die manier blijft het BPP wel intact.

Pensioen verrekenen

Naast verevening en conversie kan er ook gekozen worden voor het verrekenen van de waarde van het opgebouwde pensioen. Hieronder volgen een paar voorbeelden.

Voorbeeld 1:

“Jij houdt de woning en hoeft mij niet (volledig)uit te kopen”. Ik hou in dat geval mijn pensioen. Hieraan zitten wel fiscale consequenties, die voor het grootste gedeelte geneutraliseerd kunnen worden. Daarnaast dient de waarde van het pensioen actuariael bepaald te worden.

Voorbeeld 2:

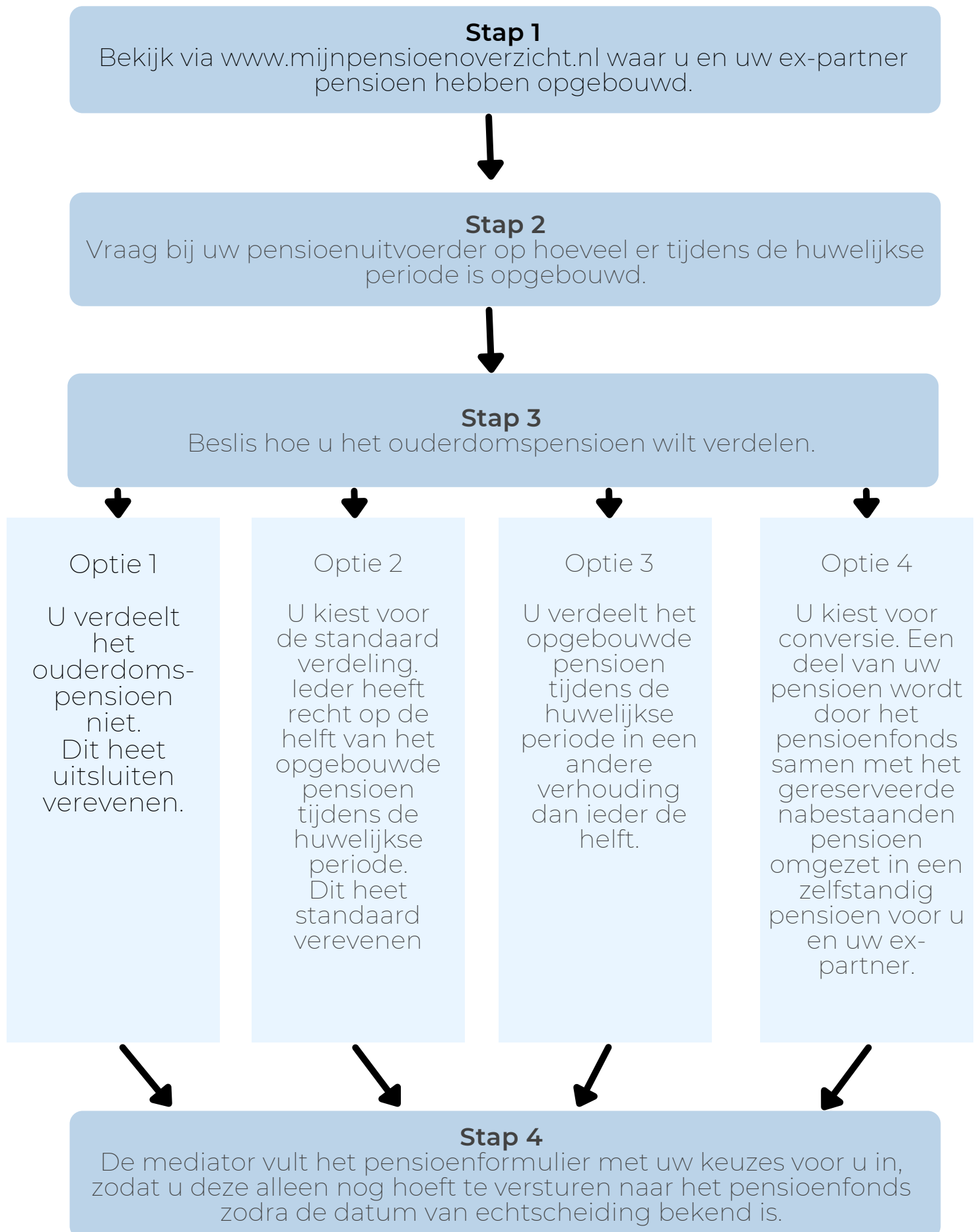
“Jij houdt je pensioen en ik hou mijn opgebouwde aanspraak op lijfrente”. Dit kan voor zover de voorzieningen gelijkwaardig zijn fiscaal geruisloos.

Voorbeeld 3:

“Jij houdt de BMW, ik hou mijn pensioen”.

Er zijn legio meer voorbeelden te bedenken, maar pas goed op voor de eventuele fiscale gevolgen!

Pensioen verrekening kan in voorkomende gevallen uitkomst bieden bij de vermogensverdeling om deze in balans te brengen. Laat je in het geval van ongelijke verdeling, ofwel overbedeling over de mogelijkheden adviseren!

Mediation bij scheiding

Hopelijk heb je na het lezen van dit document meer inzicht gekregen in de mogelijkheden rondom pensioenverdeling wanneer je gaat scheiden. Wil je meer informatie rondom de pensioenverdeling, dan kun je altijd contact met me opnemen.

Ook als je verdere hulp nodig hebt om de scheiding te regelen. Als mediator help ik jullie graag bij dit lastige proces. In de mediation zal ik jullie begeleiden met het doel om uiteindelijk samen tot duurzame afspraken te komen. Daarbij is er aandacht voor jullie allebei. Jullie bepalen daarbij het tempo zodat jullie weloverwogen beslissingen kunnen nemen. Hierbij passeren alle onderwerpen de revue, van financiële situatie tot ouderschapsplan, indien van toepassing, en uiteindelijk het convenant waarin alle gemaakte afspraken worden weergegeven.

Voor meer informatie zie www.lfmediation.nl of bel me rechtstreeks op mijn mobiel 06-204 82 432.

Leonard Faber
MfN geregistreerd mediator